

*אַרְבַּעַה רָאשֵׁי שָׁנִים הֵם:

בְּאַחַד בְּנִסָּן ראש השנה לַמַּלְכִּים וְלַרְגָּלִים;

בְּאַחַד בְּאֵלוּל ראש השנה לַמַּעֲשֵׂר בְּהֶמָּה;

...בְּאַחַד בִּתְשֵׁרִי ראש השנה לַשָּׁנִים וְלַשְּׁמַטִּין

וְלִיּוֹבְלוֹת, לַנְּטִיעָה וְלִירְקוֹת;

בְּאַחַד בְּשֶׁבֶט ראש השנה לְאֵילָן, כְּדַבְּרֵי בֵּית

שְׁמַאי;

בֵּית הֵלֵל אומרים: בְּחַמְשָׁה עָשָׂר בּוּ.

(מסכת ראש השנה פרק א משנה א)

* באחד בשבט ראש השנה לאילן:

מאי טעמא ? אמר רבי אלעזר אמר רבי

אושעיא הואיל ויצאו רוב גשמי שנה

(מסכת ראש השנה דף יד/א)

* רבי אלעזר בן עזריה אומר: ... כל שחכמתו

מִרְבָּה מִמַּעֲשָׂיו, לָמָּה הוּא דוֹמָה? לְאֵילָן

שֶׁעֲנָפָיו מִרְבִּין וְשָׂרְשָׁיו מוֹעֵטִין, וְהָרוּחַ בָּאָה

וְעוֹקְרָתוֹ וְהוֹפֶכְתּוֹ עַל פָּנָיו, ... אָבֵל כָּל

שֶׁמַּעֲשָׂיו מִרְבִּין מִחֻכְמָתוֹ, לָמָּה הוּא דוֹמָה?

לְאֵילָן שֶׁעֲנָפָיו מוֹעֵטִין וְשָׂרְשָׁיו מִרְבִּין, שְׂאֵפְלוֹ

כָּל הָרוּחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ, אֵין

מְזִיזוֹת אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ, שְׁנֵאָמַר (ירמיה יז,

ח) "וְהִיא כַּעֵץ שֶׁתּוֹלַע עַל-מַיִם וְעַל-יּוֹבֵל יִשְׁלַח

שָׂרְשָׁיו, וְלֹא יִרְאֶה כִּי-יָבֵא חֵם, וְהִיא עֲלֵהוּ

רַעְנָן, וּבִשְׁנַת בְּצֻרָתָהּ לֹא יִדָּאָג, וְלֹא יִמָּשׁ

מַעֲשוֹת פָּרִי."

(מסכת אבות פרק ג משנה יז)

(י"ן לבן)

* היין הלבן מסמל את עונת הסתיו ואת ראשית

החורף. עת תשש כוחה של חמה ותנומה

ושלכת בעצים. הטבע נכנס לתרדמה.

כִּי ד' אֱלֹהֶיךָ מֵבִיאָךְ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מַיִם

עֵינֶיךָ וְתִהְיֶינָה יַצְאִים בְּבִקְעָה וּבְקָרָה: אֶרֶץ חֹטָה

וְשַׁעֲרָה וְגִפְן וְתֵאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שָׁמֶן וְדִבְשָׁה:

אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנָהּ תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא

תִּחְסַר כָּל בָּהּ אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבֹנֶיהָ בְּרִזָּל וּמַהֲרֶיהָ

תִּחְצַב נְחֹשֶׁת: וְאָכַלְתָּ וְשִׂבַּעְתָּ וּבִרְכַּתְתָּ אֶת ד'

אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ:

(דברים פרק ח)

*

מה היה אותו האילן שאכל ממנו אדם וחוה ר'

מאיר אומר חטים היו כשאין באדם דעה אומרים:

לא אכל אותו האיש פת חיטה מימיו.

(מדרש רבה בראשית פרשה טו)

נתכבד כולנו בעוגה או מאפה דגן אחר שעיקרו

קמח חיטה.

"ברוך אתה ד' אלוקינו מלך העולם בורא מיני
מזונות."

*

למה נמשלו ישראל לזית לומר לך מה זית אין
עליו נושרין לא בימות החמה ולא בימות
הגשמים אף ישראל אין להם בטילה עולמית
לא בעולם הזה ולא בעולם הבא ...
(מסכת מנחות דף נג/ב)
נטעם מפרי הזית
"ברוך אתה ד' אלוקינו מלך העולם בורא פרי
העץ."

למה נמשלו ישראל לגפן? אלא מה הגפן
כשבעליה מבקשין שתשביח מה הם עושין
עוקרין אותה ממקומה ושותלין אותה במקום
אחר והיא משבחת כך כיון שבקש הקב"ה
להודיע ישראל בעולם מה עשה עקרון ממצרים
והביאן למדבר והתחילו מצליחים שם
והתחילו מקבלין התורה ואומרים (שמות כד)
כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע ויצא להם שם
בעולם.
(מדרש רבה שמות פרשה מד)

רבי יוסי בר יהודה איש כפר הבבלי אומר: הלומד
מן הקטנים, למה הוא דומה? לאוכל ענבים
קהות ושותה יין מגתו. והלומד מן הזקנים,

למה הוא דומה? לאוכל ענבים בשולות ושותה
יין ישן. רבי אומר: אל תסתכל בקנקן, אלא במה
שיש בו; יש קנקן חדש מלא ישן, וישן שאפלו
חדש אין בו.

(מסכת אבות פרק ד משנה כ)

*

למה נמשלו ישראל לתמר?

מה תמרה זו אין בה פסולת אלא תמריה
לאכילה ולולביה להלל חריות לסוכך סיבים
לחבלים סנסנים לכברה שפעת קורות להקרות
בהם את הבית כך הם ישראל אין בהם פסולת
אלא מהם בעלי מקרא מהם בעלי משנה מהם
בעלי תלמוד מהם בעלי הגדה.
(מדרשי אגדה, מדרש רבה בראשית פרשה מא)

צדיק פתמר יפרח כארז בלבנון ישגה:
(תהלים פרק צב)

נטעם תמרים לחים ויבשים.

(יין לבן מהול בקצת אדום)

היין הלבן הוא החורף, היין האדום הוא הקיץ,
היין המהול מסמל את המעבר מחורף לאביב
כבר בחורף הקר ובטבע הרדום מתגלים סימני
התעוררות.

שותים מן היין

*

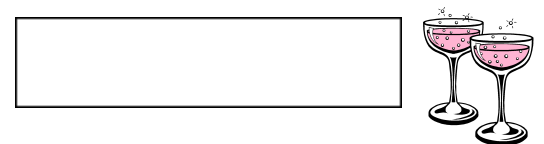
נוצר תאנה יאכל פריה למה נמשלה תורה
בתאנה? שרוב האילנות הזית הגפן והתמרה
נלקטין כאחת והתאנה נלקטת מעט מעט כך

התורה היום לומד מעט ולמחר הרבה לפי שאינה
מתלמדת לא בשנה ולא בשנתיים.
(מדרש רבה במדבר פרשה כא)

רמי בר יחזקאל ניקלע לבני ברק ראה עיזים
שאוכלות תחת תאנים. והיה הדבש נוטף מן
התאנים, וחלב מטפטף מן העיזים ומתערבים
זה בזה. אמר זהו "זבת חלב ודבש"
(מסכת כתובות דף קיא/ב)

נטעם מפרי התאנה הוא שקורין חכמינו גרוגרות
ודבלים.

הנצו הרמונים אלו התינוקות שיושבין ועוסקין
בתורה ויושבין שורות שורות כגרעיני רמונים:
(מדרש רבה שיר השירים פרשה ו)

(חציה יין לבן וחציה יין אדום)

כוס זו מסמלת את האביב הצמחים נהנים באחת
מן האדום הוא חום השמש השופע.

*

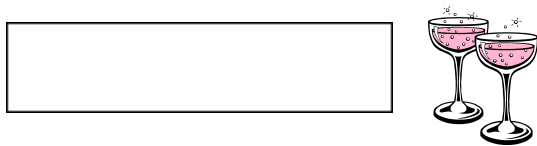
ניטול אגוזים ונפצח קליפתם הקשה, נטעם
גלעינים וניהנה מטעמם.

*

אֶל-גִּנְתִּי אָגִיד יִרְדְּתִי לְרֹאוֹת בְּאֲבִי הַנָּחַל לְרֹאוֹת
הַפְּרָחַה הַגֶּפֶן הַנָּצוּ הַרְמָנִים:
(שיר השירים פרק ו)

חוני המעגל היה מהלך בדרך. ראה אדם נוטע
חרוב. אמר לו: החרוב לכמה שנים טועם פירות?
אמר לו: לשבעים שנה. אמר לו: כלום יודע אתה
שתחיה שבעים שנה? אמר לו: מצאתי את
העולם בחרובים. כשם שנטעו אבותי לי, אף אני
אטע לבני.
(תענית דף כ"ג, ע"א)

(יין אדום)

היין האדום מסמל את הקיץ, עונת האסיף
המסימת את השנה

דרש רבי שמלאי מפני מה נתאוה משה רבינו
ליכנס לא"י וכי לאכול מפריה הוא צריך או
לשבוע מטובה הוא צריך אלא כך אמר משה
הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא
בא"י אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על
ידי.

(מסכת סוטה דף יד/א)

בא"י אמ"ה על המחיה ועל הכלכלה ועל הגפן
ועל פרי הגפן ועל העץ ועל פרי העץ ועל תנובת
השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית

והנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשבוע
מטובה רחם ה' אלקינו על ישראל עמך ועל
ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מזבחך
ועל היכלך ובנה ירושלים עיר הקודש במהרה
בימינו והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה ונאכל
מפריה ונשבע מטובה

ונברך עליה בקדושה ובטהרה כי אתה ה' טוב
ומטיב לכל ונודה לך על הארץ ועל המחיה
ועל פרי גפנה ועל פרתיה בא"י על הארץ ועל
המחיה ועל ועל הפירות ועל פרי הגפן.